

های خارج نشین ندھیم

بزرگ ایرانی و اسلامی به نوعی در مسیر فرهنگ‌سازی و پاسداری از فرهنگ جامعه تلقی شود. متأسفانه این نوع نگاه و برداشت که جایگاهی ویژه در عرصه فرهنگ‌سازی کشور ما دارد، به درستی توسط دستگاه‌ها و سازمان‌ها از جمله صدا و سیما اجرایی نمی‌شود. برای اجرایی شدن این مهم نیاز به مدیریت فعال، هدفمند و کارشناس است. همچنین باید در کنار این‌ها از وجود هنرمندان، کارشناسان و متخصصان و برنامه‌سازان حرفه‌ای برای تولید آثار مناسب ایام نوروز بهره گرفته شود.

آذین در ادامه گفت: متأسفانه سال‌هاست که ما در تلویزیون کمتر شاهد آثار فاخر، مانا و شایسته که با مختصات نوروزی همسو و هماهنگ باشد، هستیم. این آیین که جایگاه شاخص و دیرینه در فرهنگ ایرانی دارد، دارای مولفه‌ها و ویژگی‌هایی است که می‌بایست ضمن ارج گذاری بر آن‌ها، به احترام مردم و همسو با سلیقه مردم، برنامه‌هایی تولید و ارائه شود که به شادمانی و امید مردم بیافزاید. در بخش‌های مختلف تلویزیون، در ایام نوروزی امسال کمتر شاهد تازه‌ها و نوآوری بودیم. در حوزه پخش سریال‌ها در تلویزیون با انبوهی از مجموعه‌های قدیمی روبرو شدیم که برای چنددهمین بار از شبکه‌های مختلف پخش شده‌اند. این بازپخش آن‌ها هم به صورت مکرر باعث دلزدگی مخاطب و بی‌اعتمادی و بی‌اعتنایی آنها به تلویزیون شده و از طرفی نشان‌دهنده کم‌کاری و دست‌های خالی تلویزیون در تولیدات تازه است. او با اشاره به سریال‌های نوروزی سال جدید گفت: ما امسال در میان مجموعه‌های تلویزیونی، با دو سریال «آتش و باد» و «نون خ» روبرو شدیم. «نون خ» که بیشتر در سه فصل مردم را با ویژگی‌های خودش آشنا کرده و در فصل چهارم که در نوروز امسال در حال پخش هست همان کاراکترها، همان فضا و همان فرهنگ با برخی شوخی‌ها و موقعیت‌ها و دیالوگ‌های طنز بنا دارد تا فضایی مفرح و شاد ایجاد کند و در ضمن به نمایش بخشی از فرهنگ منطقه‌ای از کشور که کردستان می‌باشد، بپردازد. در مجموع با توجه به پیشینه سعید آقاخانی و برخی از هنرمندانی که در ساخت این سریال سهیم بودند، می‌شود اینطور عنوان کرد که «نون خ» زیاد براه نرفته و توانسته با توجه به بضاعت هنری که در اختیار داشته، چند صباحی مخاطب را

نمایشی که روزگاری پر مخاطب‌ترین بود. برای نمونه چند برنامه گفتگو محور بسیار عریان و حتی خط شکن در شبکه چهار سیما پخش شد که تکه‌های آن در فضای مجازی ترند و وایرال شده بود و همین اتفاق، دقیقاً اتفاق خوب و پسندیده‌ای است و برای سازمان مفید فایده خواهد بود. چرا چنین تکه‌ای از یک برنامه تلویزیونی در فضای مجازی وایرال می‌شود؟ خوب با بررسی محتوای آن براحتی قابل بررسی است. و چرا همین مردم که به برخی از حساسیت‌های آنها اشاره کردم در خصوص یک آیتم کوتاه در برنامه مهمونی آقای طهماسب در نمایش خانگی و با مشاهده یک شوخی کوتاه، اینچنین واکنش نشان دادند و ایشان را که اتفاقی حاشیه، گوشه‌گیر، دور از مصاحبه و فضای مجازی هستند و محبوب سالیان را مورد عتاب و خطاب قرار دادند و از او به تندی انتقاد کردند؟ این اتفاق هم به راحتی قابل بررسی و دلایل آن روشن است. امروزه و به طور کلی کار رسانه‌ای بسیار پر مخاطره است. خصوصاً در چنین شرایطی که به گوشه‌هایی از آن اشاره شد. در پایان بنده خود را در اندازه نمره دادن به سازمان نمی‌دانم. بهتر است مخاطبین فهیم و مردم با عزت کشور نمره دهند.

کمی که تحقیقات همه‌جانبه‌ای برنامه‌سازی در سیما را از سال ۷۸ تجربه کرده، در آخر برای سازمان و مدیران ارشد و تصمیم‌گیران آن، آروزی موفقیت کرد تا به زودی و با درایت و البته به لطف خدا، بتوانند مخاطبان فهیم و گرمی رسانه ملی را دوباره جذب کنند.

دست‌های تلویزیون خالی است

جبار آذین منتقد و مدرس سینما و تلویزیون در مورد برنامه‌های نوروزی تلویزیون گفت: یکی از مناسبت‌های بزرگ ملی کشور، ایام تعطیلات نوروزی و تحول فصل‌ها در سال است به همین جهت تمامی دستگاه‌های فرهنگی کشور به خصوص صدا و سیما برای این ایام برنامه‌های ویژه‌ای را تدارک می‌بینند تا به این شکل در کنار مردم به پیشواز تازه‌ها در تمامی عرصه‌های اجتماعی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و حتی سیاسی کشور بروند. در واقع ارمان‌هایی را وارد خانواده‌های ایرانی می‌کنند تا ضمن پاسداشت از آیین‌ها و سنت‌های

سرگرم کند. اما این سرگرم کردن به معنای داشتن تنوع و نوآوری در آن نیست. چرا که سوژه‌ها و موضوعات کم و بیش تکراری است، بازی‌ها چیز جدیدی را به نمایش در نمی‌آورند و مناسبات و فضاسازی‌ها هم در همین رده قرار دارند. گرچه «نون خ» نمره منفی نمی‌گیرد اما به عنوان یک اثر فاخر نوروزی محسوب نمی‌شود چون هیچ نوع ویژگی نوروزی در این سریال وجود ندارد.

آذین با اشاره به سریال «آتش و باد» ادامه داد: سریال «آتش و باد» یک عاشقانه تاریخی است که در امتداد موضوعی، مضمونی و محتوایی سریال «گیلدخت» قرار گرفته است. به نوعی تمامی ماجراهای عاشقانه و فضاهایی که به عنوان بستر رخداد‌های عاشقانه سریال قرار گرفته‌اند مربوط دوران قاجار است. یعنی هنرمندان ما انگار خیال ندارند دست از سر دوران قاجار بردارند! هر عاشقانه‌ای هم که می‌خواهند بسازند چه در شبکه خانگی چه در تلویزیون از امثال «شهرزاد» گرفته تا «شب دهم» و ... تا به الآن می‌بینیم که هنوز در آن فضا هستند. یعنی واقعا در دوره‌های تاریخی دیگر داستان‌های اجتماعی عاشقانه جذاب وجود نداشته است؟! یا هم اکنون در جامعه ما عاشقانه‌های مناسب و جذاب و شیوا میان نسل‌های جوان وجود ندارد که بتوانند آنها را تبدیل به یک اثر هنری کنند؟ در هر حال «آتش و باد» جدا از این‌ها که به لحاظ نگارش فیلم‌نامه، برخی بازی‌ها و کارگردانی خوب، امتیازهایی را به خود اختصاص می‌دهد. اما این به معنای تکرار یک سری وقایع و رخداد‌های تاریخی است که عمدتاً فضایی را فراهم کرده تا یک قصه تکراری عاشقانه، روایت شود.

آذین ادامه داد: در کنار این سریال‌ها تلویزیون مبادرت به پخش صدها فیلم خارجی کرده است. فیلم‌هایی که متأسفانه چون همیشه از کنار تیغ سانسور عبور کرده‌اند و دوبله خیلی از آنها را سعی کرده‌اند با خوراندن برخی دیالوگ‌ها و ضرب‌المثل‌های ایرانی، قابل تحمل کنند. در حالی که اگر قرار باشد علاقه‌مندان آثار خارجی، بخواهند این نوع آثار را ببینند، ترجیح می‌دهند نسخه اورجینال و اصلی آن‌ها را ببینند که هیچ سانسوری در آن‌ها صورت نگرفته، داستان فیلم مشخص است و مثل فیلم‌های خارجی که از تلویزیون پخش می‌شود، نیستند. گاهی پیش می‌آید که وسط فیلم آقا و خانم‌هایی را می‌بینیم که اصلاً رابطه‌شان مشخص نیست و با دوبله این کاراکترها را به خواهر و برادر یا پسرعمو دخترعمو تبدیل کرده‌اند! تا یک سری مسائل حل شود. این‌ها چیزهای خوشایندی نیست و لطمه به فرهنگ جامعه می‌زند و در واقع اغوای تماشاگر است. این فیلم‌ها در کنار انبوه سریال‌های تکراری که از شبکه‌های مختلف پخش می‌شود، به جای ایجاد جاذبه، برای مخاطب دافعه ایجاد می‌کند. برای مثال پخش سریال «متهم گریخت» برای چنددهمین بار با وجود سه یا چهار بار بازپخش آن، در سالی که گذشت. این‌ها نشان‌دهنده این است که تلویزیون‌ها کم‌کار هستند. فعال نیستند. سال‌هاست که دیگر در عرصه تولید آثار مناسب نوروزی و طنز از هنرمندان حرفه‌ای، خبری نیست. تنها طنز همین «نون خ» هست که آن هم بیشتر شبه طنز است تا طنز. چرا دیگر از سروش صحت یا مهران مدیری خبری نیست؟ خیلی‌های دیگر که در این زمینه کار می‌کردند الآن کجا هستند؟ چرا دیگر با تلویزیون کار نمی‌کنند؟ اینها پرسش‌هایی است که تلویزیون‌ها باید جواب بدهند.

او با اشاره به این که دست‌های تلویزیون خالی است، درباره ویژه برنامه‌های تلویزیونی گفت: در ایام پیش از شروع سال جدید و همچنین در ادامه آن، با یک سری ویژه برنامه‌های نوروزی در تلویزیون روبرو شدیم که این برنامه‌ها هم بیش از هر چیز در دکورها و اکسسوار صحنه نوآوری داشتند. و گرنه همان آدم‌های تکراری، همان صحبت‌های تکراری، بدون هیچ خلاقیت، نوآوری و حرف‌های تازه برای گفتن که امیدآفرین و شادی بخش باشد. صرفاً مهمان‌های برنامه می‌آیند و یک سری خاطرات تکراری قدیمی که در چندین برنامه گفته‌اند را دوباره تکرار می‌کنند و می‌روند. این برنامه‌ها مخاطب را جذب نمی‌کند.

جبار آذین در پایان گفت: مهمترین مسئله‌ای که می‌خواهم به آن اشاره کنم، این است که چون ایام نوروز امسال، مصادف شده با ماه مبارک رمضان، هیچ کدام از تولیدات تلویزیون چه قدیمی و چه جدید اصلاً ربطی به ماه مبارک رمضان ندارند. متأسفانه تلویزیون نه توانسته به نوروز به طور شایسته بپردازد و نه توانسته به طور مناسب و محتواگرا به ماه رمضان توجه کند. در نتیجه اگر قرار باشد به عملکرد تلویزیون در ایام نوروزی نمره‌ای داده شود و این نمره را از پنج بگیریم، تلویزیون دو هم نمی‌گیرد.

غلظت برنامه‌های شاد تلویزیون بسیار کم بوده است

حسن نجاریان تهیه‌کننده سریال «آتش و باد» در خصوص عملکرد تلویزیون در ایام نوروز گفت: من در این ایام آنقدر درگیر کارهای مربوط به پخش سریال «آتش و باد» بودم که به صورت کامل نتوانستم برنامه‌های نوروزی تلویزیون را دنبال کنم. اما در این مدت با شنیدن نظرات بسیاری از دوستان بسیار نگران و شاکمی بودم. چرا که اغلب دوستان معتقد بودند نسبت به سال‌های گذشته غلظت برنامه‌های شاد تلویزیون بسیار کم بوده است همچنین برنامه‌های سرگرم‌کننده تلویزیون نیز نسبت به قبل کاهش یافته و نتوانسته ساعات سرگرمی برای مخاطبان ایجاد کند. دوست داشتم که تلویزیون به عنوان یک رسانه مرجع بتواند این ماجرا را پوشش بهتری بدهد.